

Het is opmerkelijk om te zien dat veel collega ecologen zich verzetten tegen het gebruik van eDNA. Sommigen lijken zelfs actief te proberen deze methode te vertragen of in bepaalde gevallen volledig tegen te houden. Hierbij worden allerlei argumenten aangevoerd die in de huidige context niet relevant zijn.

Wat wel relevant is, is dat eDNA op dit moment de meest betrouwbare methode is om vast te stellen of er (mogelijk) vleermuizen aanwezig zijn bij een individuele woning en dat eDNA voor iedereen die het onderzoek gaat uitvoeren nieuw is. Dat de partijen die eDNA ontwikkeld hebben (hierbij waren ook ecologen betrokken) aangeven dat het nemen van monsters eenvoudig is en door iedereen die een training gevolgd heeft uitgevoerd kan worden.

Waarom dan nog zo moeilijk doen?

De motivatie achter het verzet van sommige collega ecologen is speculatief, maar niet onbegrijpelijk. De "gouden standaard", het vleermuisprotocol, ligt al meer dan tien jaar onder vuur vanwege zijn gebrekkige nauwkeurigheid. Bij specifieke gevallen kan de foutmarge zelfs oplopen tot meer dan 80%. Voorstellen voor verbetering vanuit ecologen zijn mondjesmaat opgepakt.

Nu er een echt goede alternatieve methode beschikbaar is die aantoonbaar nauwkeuriger is, wordt eDNA bekritiseerd met de opmerking dat deze methode niet gevalideerd zou zijn. Het ironische is echter dat het huidige vleermuisprotocol zelf ook nooit onafhankelijk is gevalideerd.

Daarnaast wordt beweerd dat eDNA-onderzoek onnodig duur zou zijn. Deze stelling contrasteert sterk met de feiten. Terwijl een ecologisch bureau voor een quickscan per woning tussen de €700,- en €1.600,- vraagt en een onderzoek volgens het vleermuisprotocol daar ver bovenuit komt, liggen de kosten van eDNA-onderzoek tussen de €200,- en €325,- per woning.

Het is daarbij niet de bedoeling dat eDNA het huidige vleermuisprotocol volledig vervangt. Integendeel, eDNA kan een waardevolle aanvulling zijn en zou geïntegreerd kunnen worden in het protocol. Op die manier kunnen Standaard Mitigatie Plannen (SMP's) zowel beter, sneller als goedkoper worden uitgevoerd met behulp van eDNA. Het probleem van het tekort aan ecologen is hiermee bijkomstig opgelost.

Uit de uitgevoerde eDNA-onderzoeken blijkt dat bij ongeveer 70% tot 75% van de onderzochte woningen geen vleermuis-DNA wordt aangetroffen. Bij het vleermuisprotocol ligt dit percentage nog hoger, maar dat komt doordat eDNA ook DNA detecteert van vleermuizen die al enige tijd niet meer aanwezig zijn. Dit betekent dat in minimaal 70% van de gevallen werkzaamheden zoals isoleren, vervangen van kozijnen of metselwerk, voegen en andere bouwwerkzaamheden, zonder vertraging kunnen doorgaan.

Ook de angst dat niet elke vleermuissoort met eDNA kan worden opgespoord, is ongegrond. Naturalis heeft in eigen onderzoek aangetoond dat ieder meercellig organisme sporen van DNA achterlaat die kunnen worden herleid.

De verduurzaming van Nederland hoeft door eDNA geen verdere vertraging op te lopen. Bij de 70% tot 75% van de woningen waar geen vleermuis-DNA wordt aangetroffen, kan de isolatiesector de komende tien jaar vooruit. Voor de overige 25% tot 30% van de woningen waar wél DNA wordt gevonden, kan de NVI-methode worden ingezet om isolatie alsnog mogelijk te maken.

Een recent onderzoek van het CBS toont aan dat de vleermuispopulatie in Nederland de afgelopen jaren sterk is toegenomen. Sommige zeldzame soorten zijn zelfs vervijfvoudigd, ondanks de renovatie en na-isolatie van miljoenen woningen.

Wat essentieel blijft, is het creëren van voldoende verblijfsruimten voor beschermde diersoorten. Ik sprak laatst iemand die aangaf dat de woningscheidende spouw tussen woningen een ideale plek is voor vleermuizen. Deze spouw kan eenvoudig toegankelijk worden gemaakt voor vleermuizen tegen dezelfde kosten als het plaatsen van een vleermuiskast. Woningscheidende spouwen komen bij veel woningen voor en mogen vanwege geluidsisolatie niet worden na-geïsoleerd. Met een oppervlak van ongeveer 50 m² bieden deze spouwen voldoende ruimte om verschillende soorten vleermuizen te huisvesten.

De verantwoordelijkheid voor het realiseren van deze verblijfsruimten ligt voornamelijk bij provincies en gemeenten. Het is aan hen om samen te werken met betrokken partijen om de juiste oplossingen te implementeren.

PS. Ik schijf dit anoniem omdat enkelen van mijn collega's en de provincie Utrecht mij anders opnieuw zullen aanvallen en mij dit omzet zal kosten.